

Warszawa, 03/02/2009r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO- 606480 - III- 09/IM

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Marek Sawicki
Minister Rolnictwa
I Rozwoju Wsi
Ul. Wspólna 30
00- 930 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję, że wpływają do Rzecznika skargi od osób, które pomimo całkowitej i trwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym nie uzyskały prawa do renty, ponieważ ich niezdolność do pracy nie powstała w czasie trwania ubezpieczenia, ani w ciągu 18 miesięcy od jego ustania.

Zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.), renta rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który jest niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym, jeżeli posiada odpowiednio długi okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu. Jeżeli niezdolność do pracy powstała u ubezpieczonego w wieku powyżej 30 lat, okres ten wynosi 20 kwartałów (5 lat). Kolejne warunki dotyczą tego, aby okres 20 kwartałów przypadał w ciągu ostatnich 10 lat przed zgłoszeniem wniosku o rentę inwalidzką rolniczą, a jeżeli osoba zainteresowana w chwili zgłoszenia wniosku nie prowadzi działalności rolniczej, to w ciągu 10 lat przed dniem powstania długotrwałej niezdolności do pracy rolniczej. Ponadto powstanie niezdolności do pracy powinno przypadać na okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu rolników lub w okresie 18 miesięcy od dnia ustania ubezpieczenia.

Powyższe warunki nabywania prawa do renty muszą być spełnione łącznie.

W kierowanych do Rzecznika skargach wskazuje się, że warunek powstania niezdolności do pracy w okresie 18 miesięcy od dnia ustania ubezpieczenia niekiedy jest niemożliwy do spełnienia. Taka sytuacja ma miejsce w szczególności wtedy, kiedy rolnik zaprzestał prowadzenia gospodarstwa rolnego, a nie został jeszcze objęty innym ubezpieczeniem. Często są także przypadki ustania niezdolności do

pracy (utrata prawa do renty) i ponownego nabycia niezdolności do pracy już po upływie 18 miesięcy od ustania poprzedniej niezdolności do pracy.

Skarżący zwracają przy tym uwagę, że w systemie emerytalno - rentowym pracowników ustawodawca przewidział możliwość przyznania renty w sytuacji, gdy niezdolność do pracy powstała po upływie 18 miesięcy od ustania okresu ubezpieczenia. Odnosi się to do sytuacji ubezpieczonych, posiadających odpowiednio długi staż ubezpieczenia. Art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) stanowi, że w sytuacji, gdy ubezpieczony udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 20 lat - dla kobiet i 25 lat - dla mężczyzn oraz jest całkowicie niezdolny do pracy, to nie wymaga się spełnienia warunku powstania niezdolności do pracy w jednym ze wskazanych w ust. 1 pkt 3 okresów ubezpieczenia, ani w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Warunki nabywania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w systemach ubezpieczenia rolniczego i powszechnego są zbliżone. Różnią się jedynie właśnie brakiem w systemie rolniczym przepisu podobnego w treści do art. 57 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dającego ubezpieczonym o relatywnie długim stażu ubezpieczenia zwiększony zakres ochrony ubezpieczeniowej.

Uważam za celowe rozważenie możliwości wprowadzenia takiego rozwiązania do systemu ubezpieczenia rolników. Rozwiązania takie przyczyni się niewątpliwie do lepszej ochrony osób, które przez dłuższy okres podlegały ubezpieczeniu rolniczemu, a następnie stały się niezdolne do pracy po rezygnacji z tego ubezpieczenia albo po utracie prawa do poprzednio pobieranej renty. Należy zwrócić uwagę, że osoby takie często nie mają możliwości powrotu do ubezpieczenia rolniczego, gdyż w międzyczasie wyzbyły się gospodarstwa rolnego.

Przedstawiając powyższe oraz działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147 ze zm.), zwracam się do pana Ministra z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości stosownej zmiany przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich